

Hayatımın Rolü • Maite Carranza

Türkçesi: Saliha Nilüfer • Genç Kitaplar • Roman • 188 sayfa • Önerilen sınıflar: 6, 7, 8

ERDEMLER • SAĞLIK • DUYGULAR • SORUMLULUKLAR • YETENEKLER

varlık-yokluk • akran zorbalığı • hastalık • aile • sivil toplum kuruluşu • ekonomik kriz • kardeşlik • göçmenlik • dayanışma • oyunculuk • sosyal medya

Katalan edebiyatının ödüllü yazarlarından **Maite Carranza**, ekonomik darboğaza giren bir ailenin yaşadıklarını bir gencin gözünden anlatıyor. “Hepimizin başına gelebilir” duygusundan “Hayat sürprizlerle doludur” duygusuna usta işi bir kurguyla sürükleyen roman, her yaşta okura “tanıdık” gelecek ve umudu yüceltecek nitelikte. Aile içinde rollerin değişmesi, erken yaşta ağır sorumluluklar üstlenmek, yoksullukla baş etmek gibi zorlu süreçleri naif bir üslupla kaleme alan yazardan etkileyici bir kitap.

Oyuncu annesi ve küçük kardeşi Tim’le yaşayan Olivia, borçları yüzünden bankanın kapıya dayandığını öğrenir. Annesi işsiz kalmış ve elde avuçtakiler hızla tükenince de ciddi bunalıma girmiştir. Yoksullaşan ailenin yükü, on iki yaşındaki Olivia’nın omuzlarındadır artık. Bir yandan, küçük Tim’i oyalamak için kurduğu oyunu sürdürürken, bir yandan da hastaneye kaldırılan annesinin iyileşmesi için çırpırır. Yoksul bir mahallede edindikleri yeni çevreye ve okula ayak uydurmaya çalışan iki kardeş, beklenmedik arkadaşlıklarla, güç veren insanlarla sarmalanırlar...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Romanın “Yaşam Oyunu” isimli başlangıç bölümü hikâyeyle ilgili ne tür ipuçları veriyor?
- 2- Olivia annesiyle arasındaki kişilik farklılıklarını nasıl tanımlıyor? Hikâye ilerledikçe bu rollerde ne gibi değişimler yaşanıyor?
- 3- İngrid’in oyuncu olması ailenin hayatını nasıl belirliyor? Sizce annenin oyuncu olması aile için bir şans mı, risk mi? Bu açıdan baktığınızda, sizce annenin değil de babanın oyuncu olması bu riski ya da şansını değiştirir mi?
- 4- Yan karakterlerden biri olan alt dairedaki komşu, romanda neyi temsil ediyor? Aileye bakışı ve yorumları hakkında neler düşünüyorsunuz?
- 5- Tim’in zorlu süreçten etkilenmemesi için ablasının ve annesinin yaptıklarını yorumlayın. İki kardeş arasındaki ilişki için neler söylenebilir? Ne kadar akılcı olsa da sonuçta bir beyaz yalan olan “Hayat Oyunu” sizce iyi bir çözüm mü?
- 6- Evin tahliyesi sırasında, aynı maduriyeti daha önce yaşamış ya da sağduyu sahibi insanların yardımı koşması, ama sonucun değişmemesi Olivia’ya nasıl hissettiriyor? Her şeyini yitirmek, işgalci olmak, anne koruyuculuğundan yoksun kalmak, okulunu, düzenini değiştirmek Olivia’yı nasıl etkiliyor?
- 7- Olivia, yeni ev, yeni okul, yeni ortam ile ilgili neler gözlemliyor? İçinde büyüdükleri eski, taşındıkları yeni çevrede dayanışma ve arkadaşlık algısı birbirinden ne bakımlardan farklı? Sosyal hizmet görevlisi Remei’in ziyareti öncesi arkadaşlarla yapılan işbirliğinin sizce varlıklı çevrelerde karşılığı var mıdır?
- 8- Yeni okulun müdiresinin, bilinen müdür tanımından ne gibi farklılıkları var? Göçmenlerle dolu bir çevrede bu farklılıkların değeri ne?
- 9- Lamin nasıl bir karakter; Olivia’ya nasıl katkısı oluyor; neler öğretiyor? Daha varlıklı bir ortamın çocuğu olarak Olivia, sivil toplum kuruluşundan yardım almaya nasıl uyum sağlıyor?
- 10- Komşu Fatou Anne’nin ailenin şansını olduğu söylenebilir mi? Yazar, Fatou Anne üzerinden Doğu ve Batı kültürlerini nasıl kıyaslamış? Bu kıyaslamada Batı kültürünün puan kaybettiğini düşünebilir miyiz?
- 11- Hastanedeyken, çocukları ve arkadaşlarının kendisine televizyonda iş bulma çabasına İngrid’in olumlu tepki vermemesi bencillik olarak değerlendirilir mi?

- 12- Santi ile ilgili izleniminiz nedir? Hikâyedeki “iyilik perisi” o olabilir mi? Sizce ailenin yaşadığı zorluklarda Santi ve Ingrid’in ayrılmasının payı var mı?
- 13- Olivia’nın uydurduğu Gizli Film Yapımcıları’ndan gelen son mektuptaki “Senaryosunu sen yaz” önerisi ne anlama geliyor ve hikâyenin hangi anlarında yaşama geçiyor?
- 14- Değişik kişilerin ailenin yaşadıklarına ilişkin görüş aktardığı bölümler romana neler katıyor?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Canlandırma:** Olivia’nın, Tim’i “Hayat Oyunu”na ikna etmesi, çocukların bakımını almak isteyen Fatou Anne’nin sosyal hizmetler görevlisiyle konuşması ve Olivia’nın seçmelere gelmeyi kabul etmeyen annesine öfkelenmesi gibi, romandaki önemli birkaç sahneyi gönüllü öğrencilerle canlandırın. Canlandırmalarda kitaptan cümlelerle birlikte ânin ruhunu yansıtacak doğaçlamalar da yapılmasında yarar olacaktır. Her canlandırmadan sonra sahneyi irdeleyebilirsiniz.
- **Fotoğraf:** Herkes kendi çevresinde “dayanışma”yı yansıtan/işleyen fotoğraflar çeksin. Sınıfça irdelenen fotoğraflardan kavramı en iyi yorumladığı düşünülen 10 tanesi sosyal medyada ve WhatsApp gruplarında paylaşılsın.
- **Tartışma:** Kitapta anlatılan olaylar ve ortamların günümüz Türkiye’si ile bağlantısını kurun. Ne tür benzerlikler ya da farklılıklar var? Benzer biçimde mağdur olan kesimler ve mağduriyet nedenleri neler? Benzer toplumsal bölünmeler ve dışlayıcı yaklaşımlar hangileri? Yardımlar ya da aldırmaçlıklar neler? Acaba bu romana “tam da bugünün kitabı” denilebilir mi? Bu soruların yanıtları için karşılaştırmalı listeler hazırlayarak tartışın. Hikâyenin gerçeklik boyutunu ortaya çıkarın.
- **Araştırma:** Sınıfça sivil toplum kuruluşlarının amaçlarını, hangi alanlarda ne tür etkinliklerde bulunduklarını, ülkede ve dünyadaki yaygınlıklarını, bu tür kurumların toplumsal yaşamdaki yeri ve önemini araştırın. Çevrenizde bir ya da daha çok sivil toplum kuruluşuna üye kaç kişi olduğunu ve neler yaptıklarını öğrenin. Konuyla ilgili ulaşılan sonuçları sınıfça kısa bir rapor halinde düzenleyin.
- **Sosyal sorumluluk projesi:** Bütün dünyada çocuklar için çok önemli ve engelleyici bir konu olan “akran zorbalığı” meselesini sosyolojik bir olgu olarak ele alın. Fiziki ve psikolojik zorbalığı örnekleyin. Bu konuyla nasıl mücadele edilebilir? Yetişkinlere ve çocuklara düşen sorumluluklar nelerdir? Kısa ve uzun vadede bu konuda neler yapılabilir? Konuyla ilgili sosyal sorumluluk projeleri hazırlayın; diğer sınıflarda da farkındalık sağlanması için okul içinde yaygınlaşması için çabalayın.
- **Proje:** Gruplar halinde çalışarak göçmenlik olgusunu masaya yatıran bir proje hazırlayın. İnsanlar neden göçmek zorunda kalıyor? Göçmenlik hareketi, dünyanın hangi yörelerinde daha yaygın? Göçmenler gittikleri ülkelerde nasıl koşullarla karşılaşılıyor? Göçmenler üzerine yapılan araştırmalar hangi sonuçlara dikkat çekiyor? Bu ve benzer soruların cevapları çeşitli kaynaklardan araştırılsın ve her grup öğrendikleriyle ilgili kısa raporlar oluştursun. Göçmenlik konusunda farkındalık yaratmaya çalışın.
- **Sunum:** Olivia ve Tim arasındaki kardeşlik ilişkisi kitabın omurgasını oluşturuyor. Gruplar halinde çalışarak kardeşlik ilişkisini işleyen edebiyat eserlerini ya da filmleri bulun ve seçtiğiniz kitap ya da filmi tanıtan bir sunum hazırlayın. Grupların değişik önerileri sayesinde konuyla ilgili değerli bir seçki oluşturun.
- **Yazma:** Herkes romandaki “Hayat sürprizlerle dolu derin bir kuyu” cümlesiyle biten kısa bir öykü yazsın. Öyküler sınıfça oluşturulacak bir jüri tarafından değerlendirilsin. En ilginç bulunan 5 öyküye sürpriz armağanlar verilsin, öyküler sınıf panosunda ya da sınıfın dijital sayfalarında paylaşılsın.
- **Tasarım:** Öğrenciler 3 kişilik gruplar halinde çalışarak kitabı tanıtabilecek bir cümle üretsın. Her grup kitaba kendince bir kapak tasarlayarak düşündüğü tanıtım cümlesini kapağa yerleştirsın. Yaratılanlar “Hayatımın Rolü Kapak Tasarımları” adıyla sergilensin ya da paylaşılsın.